

Biedrība: Kapsētas ierīkošanas aizsegā plāno iznīcināt Ķemeru Nacionālā parka kāpas

BNN

2016.gada 6.septembris

Biedrības *Par neskartu vidi nākamajām paaudzēm* pārstāvis Gints Kauniste

Ikviens būs pamanījis, cik strauji Latvija zaudē mežus, un, lai ko arī neteiktu *Latvijas valsts meži* (LVM) pārstāvji, koki nav burkānu lauks, kurus izrauj un pēc tam iestāda no jauna, norāda biedrība *Par neskartu vidi nākamajām paaudzēm*, kuras atklātā problēma liecina par citu bīstamu tendenci. *Nacionālās apvienības* (NA) pēdējos gados vadītā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) kapsētas ierīkošanas aizsegā veikusi darbības, kurām grūti atrast citu apzīmējumu kā Latvijas nacionālo parku teritoriju izsaimniekošana.

Nacionālie parki ir visas sabiedrības atpūtai, dabas daudzveidības un skaistu Latvijai raksturīgu ainavu aizsardzībai izveidotas teritorijas, kuras pati valsts ar likumu iekļāvusi nozīmīgu un īpaši aizsargājamu teritoriju sarakstā. Latvijas iedzīvotāji paļaujas, ka tās aizsargā valsts, tomēr tas īsti neatbilst patiesībai, satraukta biedrība *Par neskartu vidi nākamajām paaudzēm*.

Jāpiebilst, ka pretrunīgi vērtētos Ķemeru nacionālā parka aizsardzības noteikumus otrdien, 6.septembrī, skatīs valdības sēdē.

Alkatība

Vēlme iegūt pārējai Latvijas sabiedrībai piekritīgu valsts aizsardzībā esošu piejūras meža zemi Ķemeru nacionālā parka dabas lieguma zonā radusies Engures novada domei ar Gundaru Važu (NA) priekšgalā, kas to pēc visa spriežot uztver kā bezsaimnieka zemi. Pēc mediju informācijas Engures (agrāk Lapmežciema) novada politiķi izsenis pazīstami ar acīmredzamu vienaldzību pret sabiedrības interesēs izveidoto aizsargājamo dabas teritoriju zonējumu. Tas, ka pārkāpumi turpinās teju desmitgadi, liecina par valsts pārvaldes nevēlēšanos novērst Lapmežciema pagasta (Engures novads) politiķu veicamos pārkāpumus.

Lai līdzsvarotu dabas vērtību saglabāšanas intereses un cilvēka ietekmi Ķemeru nacionālajā parkā (ĶNP), kas atrodas 50% Engures novada, tika izveidotas speciālas zonas. Pašvaldībai pieejamās neitrālo un ainavu zonas tā uz nebēdu nodeva savrupmāju būvniecībai, iedzīvotājiem nepieciešamos objektus – bērnu spēļu laukumus (Bigauņciems) un kapsētas (Klapkalnciems, Apšuciems, Plieņciems) neierīkojot vai nelikumīgi paredzot izveidot dabas lieguma zonā (Ragaciems).

Par teritorijas plānošanas pārkāpumu nopietnību liecina apstākļi, ka to dēļ toreizējais reģionālās attīstības un pašvaldību lietu (RAPL) ministrs Edgars Zalāns 2009.gadā no ieņemamā amata atbrīvoja Lapmežciema novada priekšsēdētāju Edmundu Pētersonu (ZZS; pašlaik *No sirds Latvijai*). Tomēr situācija nemainījās un 2012.gadā pieņemtajā novada teritorijas plānojumā Engures pašvaldība pārkāpa normatīvo aktu prasības, Mežainās piejūras kāpās Ķemeru nacionālā parka dabas lieguma zonā ielānojojot kapsētu.

Dotais gadījums ir vērā ņemams, jo bez pašvaldības pilnvaras pārkāpušas arī Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) amatpersonas, kurām uzticēts cīnīties par doto teritoriju saglabāšanu. Proti, DAP Pierīgas reģionālā administrācija bez tiesiska pamata saskaņoja Engures novada domes izstrādāto teritorijas plānojumu, kas paredz ĶNP dabas lieguma atmežošanu kapsētas vajadzībām.

Acu aizmālēšana

Biedrības *Par neskartu vidi nākamajām paaudzēm* pārstāvis Gints Kauniste, kurš pirmais cēla trauksmi par Ķemeru nacionālajā parkā atklātajām prettiesiskajām darbībām, atzīmē, ka no trauksmes cēlāja pataisīts par izsmieklu. Jau 2014.gada 30.oktobrī viņš kopā ar Vides aizsardzības kluba (VAK) pārstāvjiem vērsās VARAM, vērsot pašvaldību uzraugu uzmanību uz ĶNP notiekošajām prettiesiskajām darbībām. Pretēji labas pārvaldības praksei, VARAM tā vietā, lai norādītu pašvaldībai uz nepieciešamību izveidot kapsētu to pieļaujošā zonējumā, atbildēja, ka nemaz negrasās atkāpties no agrākās ieceres grozīt ĶNP individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, lai pēc būtības legalizētu pašvaldības plānu.

Tā kā par līdzīgu pārkāpumu novēršanu atbildīgo institūciju, tostarp Valsts kontroles un Ģenerālprokuratūras, darbinieki neatsaucās Kaunistes aicinājumam novērst pārkāpumus, viņš uzrunāja *Neatkarīgo Rīta Avīzi* (NRA).

Tā vietā, lai sniegtu sabiedrībai objektīvu informāciju, žurnālists Imants Vīksne meta aizdomu ēnu uz pašu trauksmes cēlāju, apšaubot viņa nolūkus un nodēvējot viņu par «mitrāju mīļotāju». Savās publikācijās NRA sniegusi nepatiesu informāciju, piedēvējot Kaunistem to, ka vides aktīvistis iebilstot «kapsētas izveidei vienīgajā iespējamajā vietā».

Lai panāktu konstruktīvu risinājumu Kauniste pirms vairāk nekā gada iesniedza VARAM piecas alternatīvas kapsētas ierīkošanas vietas. Viņš pārliecinājās ne tikai par to sanitāro aizsargjoslu (300m), bet arī gruntsūdens līmeņa piemērotību. Dotos aprēķinus nevēlējās redzēt ne Valsts kanceleja, kur viņš meklēja palīdzību, ne VARAM, ne Engures novada pašvaldība.

Vīksne savās publikācijās minējis arī nepārbaudītu informāciju, tostarp, ka Engures novada Ragaciema kapi būs piepildīti jau pēc pusotra gada, radīdams maldīgu priekšstatu par jaunas kapsētas izveides steidzamību. Publicēts arī pašvaldības prettiesisko ieceri atbalstošās DAP Pierīgas reģionālās administrācijas direktora Andra Širova minētais, ka citas vietas kapiem, kā vien Engures novada domes dabas liegumā izvēlēta vieta, neesot.

Iedzīvotāju maldināšana

Zīmīgi, kā situācijas gaitā ietekmēti arī iedzīvotāji. Kauniste atzīst, ka, ja pirms NRA publicētajiem Vīksnes rakstiem iedzīvotāji bijuši neitrāli, izrādot neizpratni par jaunu kapu izveides steidzamību, pēcāk viņi kļuvuši atturīgāki. Tomēr arī tas nav sašķobījis patstāvīgi domājošo lapmežciemiešu viedokli. Turpinājumā, īsi pēc tam, kad Kauniste atspēkojis pašvaldības apgalvojumus par alternatīvu neesamību, Lapmežciema pagasta pārvalde sākusī maldinošu informatīvo kampaņu, kurā dabas vērtības pretnostatītas iedzīvotāju interesēm. Kā biedrība *Par neskartu vidi nākamajām paaudzēm*, tā *Pilsoniskā alianse* pārliecinājās, ka Engures novada pašvaldība ar nolūku panākt piekrišanu tās prettiesiskajai iecerī, apzināti paudusi vienpusīgu informāciju.

Tomēr par kliezozoāko ētikas normu pārkāpumu Kauniste uzskata pašvaldības sasaukto iedzīvotāju sapulci, kurā tās deputāts Kaunistes tuvumā sēdošai sirmgalvei apgalvojis, ka sapulcē pārstāvēto nevalstisko organizāciju iebildumu pret dabas lieguma apbūvi patiesais iemesls esot to pārstāvjiem tur piederošie īpašumi. Pēc Kaunistes domām minētais novērojums liecina par Engures pašvaldības politiķu vidū valdošo nesodāmības apziņu.

Zaudētās iespējas

Lēmums izlīdzināt ainaviski vērtīgas kāpas tieši ietekmēs Lapmežciema pagasta iedzīvotāju iespējas, uzskata Kauniste. Mežizstrādes ietekmē reti kur vairs sastopamais priežu mežs ir unikāla pagastā dzīvojošo salīdzinoša priekšrocība. Pastaīgām un dabas tūrismam piemērotais mežs, kur paredzēts ierīkot kapsētu, cauru gadu nodrošina iespēju pievilināt parka apmeklētājus, kuri ir galvenie vietējo iedzīvotāju sniegto pakalpojumu – zivju tirgus, viesu māju u.c. klienti. Biedrības pārstāvis ir pārliecināts, ka prasmīga doto vērtību popularizēšana un citu saistītu pakalpojumu radīšana nodrošinātu iedzīvotājiem darba iespējas un novērstu nepieciešamību meklēt darbu citviet. Jāatzīmē, ka minētais saskan ar pašas Engures novada domes pieņemto Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, kura paredz «dabas doto priekšrocību izmantošanu saistošu tūrisma pakalpojumu attīstībai un neapbūvētu teritoriju saglabāšanai novada viesu un rekreācijas vajadzībām».

Engures novada deputātiem būtu jā rūpējas ne tikai par kapsētu ierīkošanu, bet arī par jaunām darba vietām un novada izaugsmes veicināšanu, uzskata Kauniste. Iecere ierīkot kapsētu novadnieku un viesu visvairāk apmeklētajā atpūtas teritorijā *Gausajā jūdzē* liek apšaubīt vairuma Engures novada domes deputātu atbildību vēlētajū priekšā.

Valsts pārvaldes institūciju attieksme

Minētais gadījums atklājis arī valsts pārvaldē pastāvošo neatsaucību pret sabiedrības pārstāvju centieniem atjaunot tiesiskumu. Neskaitot acīmredzami prettiesisko Teritorijas plānojuma saskaņojumu valsts iestādē (DAP), jautājumus rada premjerministra Māra Kučinska (ZZS) un Valsts kancelejas vadītāja Mārtiņa Krieviņa rīcība.

Sastopoties ar VARAM atrakstīšanos par ministrijas rīcības neatbilstību virknei normatīvo aktu, biedrības *Par neskartu vidi nākamajām paaudzēm* pārstāvis vērsās Valsts kancelejā, lai ar tās un atbildīgo iestāžu starpniecību pārliecinātos par biedrības spēkiem sarūpēto alternatīvo kapsētas vietu atbilstību to ierīkošanas prasībām.

Dienu pirms biedrības organizētās tikšanās Valsts kancelejas vadītājs bez saskaņošanas ar biedrību tās uz tikšanos aicinātajiem Veselības ministrijas un Tiesībsarga pārstāvjiem norādīja, ka to klātbūtne nebūšot nepieciešama. Tādejādi liedzot biedrībai apliecināt, ka VARAM virzītajai ĶNP dabas lieguma zonas aizsardzības pakāpes mazināšanai nav pamata.

Līdzīgi izvērtās Kučinska vadītā Ministru Kabineta Komitejas (MKK) 2016.gada 29.augusta sēde, kurā ministri izskatīja VARAM sagatavoto ĶNP individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projektu. Tās laikā NA vadītā Tieslietu ministrija, kas līdz šim bija norādījusi uz VARAM izstrādāto Ķemeru nacionālā parka individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu neatbilstību augstāka spēka tiesību normai, negaidīti neturpināja uzturēt pašas izteiktos iebildumus.

Sēdes gaitā Kauniste argumentēti pamatoja, ka pašvaldības apgalvojumi par jaunu kapu izveides nepieciešamību ir nepamatoti. Biedrības izdarītie aprēķini liecina, ka Engures novada esošās kapsētas spēj apmierināt novada vajadzības nākamos 40 gadus, turklāt pašvaldības kapiem izvēlēta vieta nenodrošina 300 metru sanitārās aizsargjoslas prasības. Brīdī, kad Kauniste vēlējās uzsvērt, ka ĶNP dabas lieguma zonas saglabāšana ir Latvijas sabiedrības interesēs nevis Engures novada domes īpašums, Kučinskis viņu pārtrauca.

Par spīti tam, ka biedrība apliecināja to, ka Pašvaldību savienības un Engures novada domes prasībām ierīkot kapus dabas lieguma zonā nav pamata, MKK izlēma no jauna iekļaut ĶNP individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projektā normu, kas pretēji spēkā esošajam aizliegumam atļauj dabas lieguma zonas atmežošanu kapsētas vajadzībām.

Ievērojot valstī notiekošo intensīvo mežizstrādi, turpinot sarukt sabiedrības atpūtai paredzētām un ainaviski vērtīgām teritorijām, biedrība aicina sabiedrību nepieļaut valstiski nozīmīgu dabas vērtību iznīcināšanu.

Atklātais gadījums atklāj tiesiskā valstī nepieņemamu praksi, kad atsevišķa pašvaldība, sistemātiski pārkāpjot tiesību aktus un turklāt nesastopot praktiski nekādu pretestību no augstākās ierēdniecības puses, spēj uzraugošajā ministrijā panākt sev labvēlīgas normatīvo aktu izmaiņas, brīdina biedrība.

Ref: 102.000.102.13435